

KIADÓHVATAL.
Budapest, Eszterházy-utca
12. sz.

Előfizetési díj:
Egész évre... 4 frt — kr.
Fél évre... 2 frt — kr.
Negyedévre... 1 frt — kr.
Egyes szám ára: 8 kr.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, pénz s értékküldemények reklamációk általában a lap anyagi részét illető levelezések pedig a fent szerkesztőbiz. Gyöngyösi-utca 9. sz. intézendők.
Megjelen minden pénteken.

NÉPJOG

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TARSADALMI HETILAP.

SZERKESZTŐSÉG:
Budapest, Vas-utca 15. sz.

Előfizetési díj:
Egész évre... 4 frt — kr.
Fél évre... 2 frt — kr.
Negyedévre... 1 frt — kr.
Egyes szám ára: 8 kr.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, pénz s értékküldemények reklamációk általában a lap anyagi részét illető levelezések pedig a fent szerkesztőbiz. Gyöngyösi-utca 9. sz. intézendők.
Megjelen minden pénteken.

A katolikus autonomia.

A vallás- és nevelésügy miniszteri költségvetésének egyik legnevezetesebb momentumát képezte minden esetre a katolikus autonomia felvetett kérdése, melyről sokan azt hitték, részben talán remélték, hogy körülbelül 17 évig az alkotmányos aera lomtárában heverve, már többé nem is életképes; ugy hisszük, voltak sokan, kik azt a mindinkább és pedig államilag ápolt vallási közönynek tulajdonították, míg mások inkább annak voltak hajlandók tulajdonítani a katolikusoknak, hogy ugy mondjam érzéketlenségét saját ügyeik iránt, hogy a megélhetés egyéb küzdelmei mellett a nép zöme alig ér reá hajokkal bibelődni, melyek orvoslását még égetően szükségesnek nem érezte; de bár minek tulajdonították is a magasabb egyházi és világi körök a beállott zsidbadást, annyit bizony konstátálhatunk, hogy biz ők annak örültek, és ez által alaposan megrendítették, minden gondolkodó emberben az előrelátásukba vetett bizalmat.

A katolikus autonomia, az az a világi elemnek jogosultsága részt vehetni az egyház világi dolgainak intézésében, egy oly elévülhetlen jog, hogy az minden agyonhallgatás, a legagyafurttabb miniszteri okoskodás daczára is meg lesz; elmaradhatlanul meg lesz; csak hogy keletkezése, fejlődése egész lényege természetesen mindig nagyobb ellenében lesz azok nézeteivel, kik teljesíteni és fejleszteni lennének hivatva; de valósággal elaltatni, elnyomni, lehetetlenné tenni igyeksenek.

Szavaink igazolására, vessünk egy pillantást a katolikus autonomia ügyének eddigi menetére. Az első mozgalom ritka kivétellel, minden anyagi érdekektől ment, valódi katolikus eszme volt; félve nyult mindenki, még a papi kezekben nyugvó hatalom azon részéhez is, mely, annyira az élet világi körébe vágott át; hogy osztatlan birtoklása talán éppen a katolikus egyháznak, válhatik kárára, míg a világi elem bevonása, oly erőt kölcsönöz vala az egyháznak, mely néha föltötte, de mindenkor kivüle a politikai mozzanatoknak, az állandóság oly kellekeit foglalta volna magában, melyek az európai státusok egyéb alkotásaikból mind inkább eltűnnek.

Az első katolikus gyűlés munkálata, magasabb helyeken nem tetszett; a mint a miniszter szájából hallottuk: nem tetszik ma, de nem fog tetszeni jövőben sem; ez a 17 éves halogatás eredménye felülről: köszönjük a miniszter ur őszinteségét, de teljesítsük kötelességünket mi is, kik lent vagyunk; legyünk szinte őszinték: nekünk a 17 évig nyugvó katolikus autonomia szervezete elég volt keletkezésekor; és határozottan nem elég ma.

A kölcsönös bizalom; meg nem rendült tisztelet vezette az autonomia szervezésében közreműködők iránt a katolikus népet, kívánalmi végtelen csekélyek voltak; olyan volt, mint a szegény, ki hálálkodással szedi fel a morzsát a gazdag asztaláról, mert még nem gondolt arra, hogy talán többhöz is van joga. Tizenhét év hosszú idő; sokat tapasztalt a katolikus ember azóta. Látta a stailumok utáni utálatos hajszakat látta, hogy méltóságot, vagyont, fényt érdemtelnek értek el anélkül hogy e kitüntetések megelőzni kellő

egyházi legesekélyebb érdemeknek, csak látogatást is birták volna az illetők. Látta az elért hatalom felhasználását önző czelokra; a meghunyászkodást minden katolikus érdeket sértő hatalmi intézkedés előtt. Látta mint tenyész papi udvarok árnyékában, keresztény javadalmak jövedelmein a zsidók serege, onnan a biztos révből, küldvén ki rajait pusztítására mind annak, a mi nem zsidó, és midőn meghazdoltván az indifferetizmus vádját, a népben a kereszt tisztelete mindinkább lángra gyult; midőn daczára a lanyha vallás tanításnak, benső helyes érzéke sugalta néki, hogy a kereszt ellensége az övé is; hol maradt akkor a felső vezetés, hol maradtak a pásztorok? Volt, igen volt, ki felemelte a nehéz ezüst botot, hogy megfegyvesse a népet, és reá dörögje, hogy szeresse a zsidót, ki a keresztény népet pusztítja, fosztogatja, erkölcsileg megrontja; kitől származik a sok vallást gunyoló munka, de azért csak szeressük őt, a megátkozott zsidót, mert talán ő szerezte az ezüst botot, ő bérelti a jószágokat erdőket, korcsmákat és megszerzi a pénzt, melyen lehet vásárolni hatalmat, kényelmet és hallgatást.

Igen is tisztelt miniszter ur, dugja csak jól el a 17 évvel előbb tervezett autonómiaját, nem volt miniszteri nyilatkozatra szükség, miszerint elhiggyük, hogy önnök az is sok; a mely kormány, az eddig a nép papjait, a ref. püspököket, főrendiházba viszi, az nem autonómia adni, de elvenni kész. Miniket a miniszter nyilatkozata se meg nem lepett, de nem is nyugtalanít; az autonomia meg lesz; nem olyan, milyennek tervezték, talán olyan sem, milyennek mi gondoljuk; de az bizonyos, hogy mentül később lesz meg, annál inkább lesz teljes, igazi és radikális.

K.

Hogy áll a világ?

Lefelé irányul figyelmünk ez idő szerint, a balkáni félszigetre, Görögországra, Kréta szigetére és — Romániára s kapcsolatosan ezekkel az aprólékokkal vissza a nagy hatalmakra, melyek ugyancsak izzadnak, hogy oda lenn valami rendet-békét hozzanak létre.

A balkán félsziget ismeretes ügyei közül azonban kimagaslik jelenleg egy, a mi monarchiánkra mindenesetre érdekel bír, tanulságos jelenség Romániában.

Románia politikájában sark-elvnek kell lenni a szomszédokkal s így első sorban Ausztria-Magyarországgal való jó viszony, melyet még csak nemzeti szempontok alá tolt izgatás és panaszok címén sem szabad megzavarni. Ez a valóban jó román politika, melyben sok román izgatás és igény elitélése és gyökeres megtámadása foglaltatik — mert a Királyhágón túl nálunk az izgatók azzal állanak elő, hogy ők Romániára támaszkodnak s így akarnak lefelé meghallgatásra találni, felfelé pedig pressziót gyakorolni. Romániában pedig ezen aspirációk hivatalos visszautasítást nyertek, még pedig nem is az ottani kormány, hanem egyenesen az ország nevében a senatustól. Ez a senatus Bukarestben idegeneknek és veszélyeseknek nevezte az ismert dakoromán izgatókat. A mi román izgatóink talán észre fogják ezt venni, de semmi esetre sem fognak elhallgatni. Nekünk csak az az előnyünk van most ellenük, hogy őket legalább hivatalos román nyilatkozattal cáfolhatjuk meg.

Anglia keleti politikája nem változott Roseberry lord külügyér kijelentette, hogy ő Salisbury politikáját fogja követni s szorítja Törökországot arra, hogy a most Bukarestben folyó béketárgyalások alkalmából odahasson, miszerint a szerb-bulgár kérdés lehetőleg simán bonnyolittassék le, a mi főleg a török kormány részéről kiküldött képviselőtől fog függni. Anglia egyetértőleg a többi hatalmakkal Szerbiát figyelmeztette arra, hogy a béke tárgyalásokon csak oly kérdéseket hozzon szóba, melyek szorosan egybevágók a békekötés kérdésével, oly kérdésektől azonban tartsa magát távol, melyek európai érdekekkel bírnak, mert ezek az európai hatalmak által jobban oldhatók meg, mint Szerbia által; ez pedig annyit jelent, hogy Szerbia ne kívánjon semmi olyant, a mi a berlini szerződéssel ellenkezne. Az Angliából legutóbb érkező hírek aggasztó munkás zavargásról tán már felkelésnek is nevezhetnők, — tudósítanak. Sikerült ugyan az első támadásokat elnyomni, de még a tegnapi tudósítások sem szólnak a zavar teljes megszűnéséről.

Görögországban zajosan csörtetik a kardot. Azt híresztelik, hogy a hadi fölszerelés serényen folyik s hogy kormány és korona közt teljes egyetértés uralg, s hogy Delyaunis minisztert a közvélemény hathatósan támogatja; híresztelik, hogy Kréta szigetén minden órában kitörnek a lázadás, jele annak, hogy Görögország harcziás egén kigyul a görög tűz — no, majd csak elpattog valahogy!

Jeleztük volt nem régebbe, hogy Montenezó fejedelme Nikitta utazni megy — tanulmányozni! Ez ám — csak hogy Oroszországba ment a czár apóhoz, a hol is a legmesszebb menő demonstrációkkal fogadtatott. Ha Vilmos császár fölkeresné Szentpétervárt, nagyobb pompa őt alig fogadhatná. Nikitta elvitte magával Matanovic Nikó pénzügyigazgatóját, a Lre szüksége van, mert valószínűleg nagy megpumpolást fog a czárnál tenni s tele zsebekkel fog Cettinijébe visszatérni majd megteszi ott az orosz rubel megint a maga hatását. Azt is mondják, hogy Nikittának sikerül majd Oroszország és Szerbia közt egyetértést létrehozni.

Poroszországban határozottan azt állítják, hogy a porosz kiutasítások eredetileg a szlávok ellen általában voltak irányozva s csak midőn Oroszország arra utalt, hogy erre a németeknek Oroszországból való kiutasításával válaszoltatva és egyuttal a Poroszországban élő orosz alattvalók védelmére egyezmény megkötését követelte, szorított az orosz kormány a lengyelek kiutasítására. Ezzel kapcsolatosan jelenthetjük, hogy a németeknek a keleti Poroszországban és Posenben való védelmére már a német képviselőházban az első törvényjavaslatok tetettek, s hogy Bismarck a gyarmatosítási czelokra 100 millió márkát fog kérni, a mely összegre rugó állami kötvények fognak kiadni.

L. L.

SZAPULÓ.

— „Ha nincs ellenzék, csinálni kell!” — szolt egykor egy állam bölcse. A mamelukok kolomposz: Tisza Kálmán is egy véleményen van az emancipálóval, s mikor a költségvetést Szilágyi Dezső is elfogadta, kijövet megrázta ősz fejét, s így kiáltott fel:

— Édes magyarok! Istene, hát már minden ellenségem elhagyott!

Milyen ember lehet az, kinek nincs egy jó barátja sem? S a kiker annak tartanak, azok csak félik és aláztatlan tisztelik.

Két honatyá beszél egymással az orsrágházban. Egyik anti-, másik filósémista.

— Az már még sem szép, — szólt felbátorított hangon Izrael fekete lelkű népének lekenyerezett barátja — hogy maguk antisémíták a zsidókat mindig lerántják.

— Talán jobb volna nekik, ha felrántanánk?! — válaszolt röviden az igazmondás nyílt homloku bajnoka. Hiszen ugyis szerencsény mosás az, mit mi végezzünk. A gaz közt soh'sem lehet rózsát lelmi, legfeljebb vadat, melynek szuró tűskéi vannak.

Üdvös lenne, ha az „Erdélyrészi közművelődési egyesület“ működését első sorban a Rákóczi Lezíg. Bátor Mór, Hunyadi Pinkász féle jordánokra terjesztené ki, mely Egyiptomból szalasztott viperák még annyit sem tesznek azon országnak, — melyben családból, nyuzásból, hamis bukásból élnek, hogy az édes magyar nyelvet beszéljék. A budapesti jordánokból alakult hordár-egyesület is Ullmann zsidó elnöklété alatt flytyet hány a magyar szónak, hazafiasságnak, gyűléseit német „sógor“ nyelvén tartja, levelezéseit svábul végzi. De ha rebachról van szó, törli a sok nyomorult, hazugságtól piszkos nyelvért, csak hogy becaphassa a hiszékeny magyar embert, ki elég meggondolatlanul nem keresztényhez fordul. Ez pedig csak egy példa a sok közül.

Századunk híres gondolkodója: Schopenhauer Arthur, a frankfurti böles érdekesen vélekedik a félvilágot uráló jordánokról. A zsidóhit szerint az összes vallások közt legnyersebb, nem hiszi a zsidó a halhatatlanságot. A bölesnek szellemes munkája: „A zsidóság hazája a többi zsidó“ sok leleplezéseket tartalmaz. A zsidó vallás ellentétben áll a keresztényhittel, mert az optimista Mózes igen elült Jézustól, s mert a többi népek megvetik a zsidókat, az a képtelen istenség. hitvány vallásukon alapul. Kikel Schopenhauer a zsidók emancipációjára ellen is. Nem kell államjogokat adni e parasitáknak, kik új országot szeretnének alapítani, s csak önzésből ragaszkodnak azon országhoz, hol élnek Szivják, mint a pióca, de e vérszopó állat jobb, mert gyógyít. Már a keresztények és zsidók közötti házasságot hasznosnak tartja a franfurti böles. Szerinte azért volna jó, hogy így ők eltűnének a föld színéről a keresztény vallás hatása alatt. Keresztelkedjenek ki. Mi ez utóbbi nézetét nem helyeselhetjük. Próbálja meg a böles maga a zsidó Rükéveli házasságot, ami pedig a keresztelkedést illeti, azt tartjuk, hogy „kutyából sohasem lesz szalonna.“ A hitelgyogyt gyakran olyan mint az öszvér, öröklí mindig a szamar tulajdonságait is. A hazafiatlan, barbár, nyers és bosszualló hívei Mózesnek csak a sirban vetkezik le rosz tulajdonságaikat.

H I R E K.

— Zsidó practica? 1881. évben kiadandók voltak a szentesi töltés építési munkálatai. Kolner Adolf és fia, Brüll Henrik és fia, Deutsch J. József, Klein Lipót és Freund Ferdinánd — persze mindannyi zsidó, — nyújtottak is be ajánlatokat, de ez csak színleg történt mert már eleve elhatározták egymás között, hogy mekkora ajánlatot tegyen a munkáért, mindegyikünk, melynek hogyha bármelyik nevére nyerjék is el közös leend. A miniszterium Deutsch J. József ajánlatát fogadta el, miután azonban a zsidók ezután egységükhöz képest a munkát újra maguk között ellicitálták s miután ez alkalommal Klein Lipót ígért a többinek 40,500 frt hasznót a valóságos kivített társai reá ruházták. A mint ez megtörtént Klein az üz-

T Á R C Z A.

Vén leányok.

Régi dal, új szövegei, melynek tárgya a nagyzás, tulságba ereszkedés. Talán egy nemzetnél sem haladt ugy előre a romlás, mint nálunk. Ne ijedjenek meg olvasóim, nem fogom untatni vonalfeletti, eget s államföket rázó, hangzatos vezércikkkel, inkább csak a „hírek“-ből fogok néhányat összefoglalva, kibővíteni.

Igen híres család volt az a Mátravölgyi Gerő. Még most is megvan a hajdani dicsőség maradványa és hirdetője az ódon kastély góthizlésű, nagy ablakaival. Jelenlegi gazdájáról csak később szólok. Mig az öreg „Gerő bácsi“ — így szoktuk nevezni — volt az elődi kastély és a körülötte elterülő uradalom birtokosa, igen jó híren állott a család. Hej! Boldog idő is volt az!...

Emlekezem még reá, midőn kaszás, kapás alakok zsongtak a kastély előtt, Gerő bácsi pedig a diszteremben függni szokott, drágakövekkel kirakott kardját felkötve, s diszmagyarban (a mit most nálunk, czilinderes világban, megbámulnak) osztá ki rendeleteit, s az a sok száz ember, még a nagy kalapszélű, nevenek ellenkező tulajdonságáról ismeretes Bornemissa kántor uram is ugyan-csak sürgött-forgott a zajongó nép között, s néha

let felét azonnal tovább adta egy más zsidónak 67,500 frtért, így jól ment a dolog idáig, csak hogy itt azután a beütött a baj, mert a miniszterium nem engedte meg Deutschnek az átruházást Klein részére, miáltal azután ennek zsebéből a már besöpört rebach ismét kipottyant. Persze, hogy ezt már nem vette trefára Klein se, hanem felbuzdult benne a Makabeus vér, hajba kapott Deutschsal s megperelte 135 ezer forintért, mint kárptólásért azon ár fejében melyért ő az üzlet felét már tényleg eladta volt. A budapesti kereskedelmi törvényszék azonban átlátott a szítán és felperest elutasította, miután a kereseti alapot képező szerződések oly megállapodást tartalmaztak, mely összebeszélés folytán a közhatalóság által hirdettet nyilvános árverés eredménye csökkentésére, s így egy harmadiknak megkárosítására irányult; az ilyen szerződés pedig az erkölcsi fogalmakba, sőt a tételes törvénybe (1879. XL. t. cz. 128. §.) ütközvén, bíróság előtt érvényesíthető követeles jogalapjául nem szolgálhat. Ezen ítéletet a legfőbb törvényszék is helybenhagyván, bíróság konstatálva lett a zsidó banda huncutsága. De miután az egész turpisság csak mostanában az elévülési idő után sült csak ki, s miután Csemegi ur jó eleve a büntető törvényben gondoskodott, hogy kedves zsidóinak egyhamar baja ne essék, nem lesz semmi bántódásuk se. Az azonban megtörténhetik, hogy egyszer majd közügy szolgálatában szerzett érdemeikért felmagasztalják, az az nemességre emelik őket.

— N.-Kanizsáról írják: A jan. 23-iki vasuti szerencsétlenség ügyében Erdődy Lajos kir. tszéki bírót biztá meg a vizsgálat teljesítésével, ki tisztében a legnagyobb buzgalom s erélyvel jár el. Kanitz Lajos vasuti tisztet, kit a legnagyobb mulasztás terhel, le is tartóztatta. Kanitz (zsidó?) a letartóztatás ellen fellebezett ugyan, de a vizsgálóbíró végzését a törvényszék is helybenhagyta.

— Milyen rontó-bontó elem a zsidóság minden keresztény intézménnyel szemben, elég példája a dunaföldvári, az 1875. tehát már 10 vagy több évek óta fennálló „Egyenlőségi kör“ mely most felszóláshoz jutott, miután a betolakodott zsidók arcátlan maguk viselete és pöffeszkedő szemtelensége amúyra bosszantotta már a kört megalapított keresztény iparosokat, hogy azok, mindnyájan kilépnek a kör kötelekeiből, s kénytelenek egy új iparos kört alapítani. Ha zsidóval nem akarnak egy táblól emni, helyesen teszik, de ott van a mult évben meg alakult „Keresztény iparos társalgó kör“ lépjenek be oda, ott nincs helye zsidónak, és egyuttal egy nagy horderejű eszmét pártolnak és érlelnek meg a jövő számára.

— Gyilkos szülők. Megdöbbentő dolgokra vet világot baranyamegyei levelezőknék alábbi tudósítása E megye az, mely jó talaj az antiszémizmusra, de tisztviselőinek, vezetőinek nagy része zsidó barát kik jordán járomban, zsebben nyögnek, s nyitramegyei állapotok fognak neomsokára itt is beköszönten. A nagy határokkal bíró, eladósodni kezdő, s a zsidók által fényűzésre szoktatott nép kezd eladósodni, s már egymást érik az árverések, perlekedések, melyeknek a zsidók és az ügyvédek örülnek csak. Az állam kárára azon bal hit uralkodik a baranyai népél, hogy csak „egyke“ gyermek legyen, nehogy a vagyon, örökség szétforgácsolódjék. Divattá lett már évek óta azon rettetenes szokás, bün, hogy egy gyermekem tul, a többit elbajjták. Hiába intik a gyermek gyilkosokat szöszékről a lelkészek. Szavuk falrahányt borsó. Maguk a zsidók czinkostársai a férjükkal együttértő, áldott állapotba jövő asszonyoknak. Éppen Laskó községben for-

kihallatszott a falu énekesének hegy levétől megviselt hangja. Nem sokáig gyakorlák magukat a szerény fegyverű de bensőleg annál erősebb, s tüzeesebb emberek, kik az ekevas mellől elhivattak, hogy a nemzet egyedüli kincseert, a szabadságért sikra szálljanak... Menni kellett.

Szomorú, de mégis dicső kor volt ez, és vérről van bevésve a nemzet emlékebe e két szám: „48.“ Elestek sokan, köztük az a jó humoros, élő adomatár: Gerő bácsi. És Bornemissa kántor ur még most is mesél a régi jó időkről, persze Hary János módjára, s panaszkodik, hogy nyugdíja kevés „halbseidlira“ is.

Gerő bácsi utóda volt az én játszó pajtásom, a ferde nevelésű Aladár. Alig cseperedett fel a gyerek, alig csuszott át a jurista életen, a nagy rokonság betolta szolgabírónak. Nem volt nehéz állomás, s fizetése elég volt a konyhára.

Most meg csak a jó parthie volt hátra Element hát az én Aladár barátom asszony-vásárra, a pesti jogász- és nöegyleti bálókra. Igen látogattak ezek az „országos“ vásárok. Nagy a „kereslet.“ Van ott úgynök is elég, kik referálnak a nőknek a férfiak állásáról, melynek jövedelme elég az ékszerre, mulatságra, nyugodt életre; beszámolnak a férfiaknak a „mamák“ által kicsacsogott, vagy suttymban utána járt hozományról. Meg is köttetett az alku Szármay Izabella kisasszonnyal, ki ős nemes családból való. (Akkor még adtak a nemességre és rangra is a férfiak.) Vajahol a Szepeességben van neki, mint

du't elő ily gyermekeelhajtási mütét, melyen rajta kapták a gyilkos anyát, de már halva volt. Felboncozták, s a nagy hübé elsimittatott, elaludt. Hozzá járul ez álamellenes, iszonyu bünhöz még a farizeus jellegű, tüzként elbarapódzó nazarénizmus terjedése, s a korai házasság. Mindezekből azután az következik, hogy a baranyai katonakötelesek vagy satnyák, vagy, ha al kalmassak, nagy pénz árán kimentetnek. Nehéz nekünk, néptanítóknak a feladat az elkényeztetett gyermekek oktatását illetőleg. Hiába emelünk szót, a hivatalnokok megvesztegethetősége miatt nincs fórum, hogy „neglen-nenk hallgatva. A kormány jól tudja az itteni állapotokat, de mit sem tesz.

— Bolond fogadás. Az angolok híresek a fogadásaikról, de ebben is olyan bolondok mint más egyebekben. A fogadásokkal is nagyban játszanak. Példa rá a következő eset is: Hastings angol színész 1869-ben Londonban egy ga'dag lorddal együtt vacsorált a klubban s a beszélgetés a börtönben divó magános elzárásról folyt. Hastings kijelentette, hogy nem tartja ezt olyan rettenetes dolognak, a lord más véleményen volt s a dolog vége az volt, hogy a legsajátszerűbb fogadásban állapodtak, melyről a világ valaha hallott Lord S. tizezer fontot ígért a színésznek, ha ez tíz évig kész egy magános czellába záratni magát. Hastings elfogadta az ajánlatot, London közeleiben, egy kastélyban külön czellát rendeztek be számára, mely 15 láb hosszú és tíz láb széles volt. Tíz évig élt itt, a legnagyobb magányban, könyvei társaságában. Az egész idő alatt egyetlen egyszer sem látott embert. Mikor tíz év mulva kijött önkéntes börtönéből, gazdag ember volt, de életereje meg volt törvé. Csak 40 éves, de külseje 70 évesre vall. Arca sápadt, járása bizonytalan, s csak a felhomályban lat. Na, hát meger ez tizezer fontot?...

— Maga írta sírversét. Garay Alajos költő, ki a napokban buyut el, végrendeletében hátrahagyta sírversét, a melyet sírkövére véssenek. A sorok a következők:

„Aki e sirban aluszszá nyugodtan most a por álmát

Várva az isteni szót, melyre u életet ölt —

Vajmi keményen hánytá vetette a sors keze, jutván

Sok küzdelem után végre a hantok alá!

Két jelzője vagyon csak: honfi és író, ez elég is;

Mind a többi merőn, bármí az, emberi sors.“

Ez is jellemzi az elhunyt író zaklatott életét. De hát mindnyájunké hasonlít ehez, a kiknek a toll az ekevasak!

— Rongyszédőből miniszter. A hidegvérű angolokról sem hitte volna a világ, hogy elkábítsa őket a fülesiklandoztató Mammonnak, a pénznek csengése, hogy a világ csuffára lóvá, illetve zsidóvá tegye őket Gladstone, ki állását inogni látván, hogy a fájdalom, ott is szerepet játszó zsidókat megnyerje, a milliomos talvajok familiájából, a Rothschild-házból nősült zsidó Rozenberg lordot bevette az angol miniszteriumba. Anglia lotd kancellárjává és angol peeré kinevezett Farres Herschel is az „unzere lajthoz“ tartozik. Galicziából szalasztott jordán ez is. Jó anglus, rád is illik most már e felkiáltás: „Szegény tatár!“

— Követésre méltó példa. Kassán Strauss Béla zsidó kereskedő inas agyonlötte magát. Az ügyes öngyilkos rögtön a pokolba távozott. Megegen ajánljuk a kereszténységet csalásaitól megkímélt ifju gyönyörű példájának mielőbbi, nagymérvű követését a magasra törő jordánoknak. A hullágető Légrádi rajta fog lenni, hogy fajrokonai piszkos, büns testét. „Pesti Hirlap“-jaival begyujtva égesse el, hogy még hire-hamva se legyen egy zsidónak sem.

egyetlen, utolsó Szármay utódnak, nagy „kastély.“ roppant, ezekre menő földbirtoka, mely mind ő rá néz, s meglehetősen kárptólja a sors által megtagadott, mulandó testi szépséget. Külömben igen „művelt,“ tud francziául beszélni, a sógor nyelvet is érti, a mi fő. Mily roppant szerencse. Nosza, rajta! Feltűzeltek Aladár barátomat. Meg kell ragadni a szerencsét. Jött a kérő Szármayékhoz, uri batárban, s szerencsés válaszal mentek el. Hét vármegyére szólt a fényes lakodalom. Néhány hét mulva találkozom a boldog férjjel.

— No Aladár, hogy van a kis feleség?

Összeránczoló szemöldökeit, s mérgesen dobantott lábával.

En csak megházasodtam, de nem nősültem. — Még oly szépséyes teremést sohasem láttam már fizetésemre kert kölcsönt Arontól, jó kamattal...

— Micsoda? — kiáltak. — Hát nincs neki semmi vagyona? Hiszen azt beszélték, hogy uradalma, kastélya van.

— Van, igaz, mind a kettő, s a telekkönyvben rá is van iratva, de a teher, adósság elnyeli. Dobra kerül a jövő hónapban, s nekem kell az egész Szármay pereputyot táplálnom. Saját hibámmal estem a verembe, s most senki sem húzhat ki. Ne sajnálj; megérdemlem.

— Szegény ember! — gondolám magamban. Hogy megtörte ez a botlás.

— **Képviselő választás** volt e hó 1-én Debreczenben, a II-ik választó kerületben. Képviselő 85 szótöbbséggel Dégenfeld Lajos gróf kormánypárti választatott meg, Vályi Árpád ellenében, ki a függetlenségi pártnak volt jelöltje. Debreczeni lapok számítása szerint a Dégenfeld grófra esett szavazatok közül 100 a kormánynak lekötött hivatalnok szavazat volt és 165 zsidó szavazat. A választás eredménye tehát egyáltalán nem az elv győzelmét jelenti.

— **Pasteur intézetéből** a közoktatásügyi miniszter által tanulmányozás végett kiküldött Babes Viktor egyetemi tanár újabb levelet küldött Budapestre. Amelyben Pasteur laboratóriumát, a beoltott és anyagul használt állatok kezelését s a beoltás lényege és hatása iránti véleményét ismerteti. Megemlíti, hogy a védőoltást illetően jó időben érkezett Pasteur laboratóriumába, tudományos vizsgálódásokra azonban a pillanatot kevésbé alkalmas, mint ahogy most P. csakis a világ minden részéből érkező megmártak kezelésével, elhelyezésével s általában egészségi állapotaikkal foglalkozik; személyzete is csak állatok beszerzésével, beoltással, boncolással s veszélyes elleni vírus készítésével van elfoglalva. A beoltottak száma eddig 220. Most megint egy aradi magyar ember van a kezelték közt, aki, mint a betegek nagy része, teljesen pénz nélkül érkezett Párisba s kit Pasteur szintén ingyen lát el lakással és étellel. Babes úgy hallotta, hogy Pasteur e célra 40,000 frankot kapott egy általa beoltott gazdag egyéntől.

— **A nagykanizsai takarékpénztár-részvénytársaság** igazgató-választmánya e hó 4-én d. u. tartott ülésében elhatározta, hogy — a közgyűlés jóváhagyásának fentartása mellett — az intézet tizezer forintot ajándékozik a Nagy-Kanizsán építendő állandó színház számára s az összeget addig hozzánovekvő kamataival együtt azonnal folyóvá teszi, mielőtt az építkezést megkezdik. A nagykanizsai takarékpénztár-részvénytársaság régebben 4700 forint alapítványt tett „városi közművelődési célokra. Ezt az összeget egészíti most ki 10,000 forint s az egészet az építendő állandó színház céljára ajánlja fel.

— **Uzsorás takarékpénztár.** Az emberek kapzsisága az uzsorában nyert undorító alakot s a társadalom — bár későn — megpróbálta a hitvány üzelemnek nyakát törni, azóta büzös odukból leselkedve, de mégis biztonosságban él az uzsorás, él — miért ne? Mert mikor azt hittük hogy talán mégis kipu szult, akkor tudomásunkra jut a hír, hogy egy takarékpénztár ellen uzsorásokodásért bünyefnyitő feljelentést tesznek. A pozsonyi második takarékpénztár ez, s a panaszos több nagy birtokos. A takarékpénztárak intézményéhez hovatovább kezd több szó férni. Az nyílt dolog volt, hogy a törvényes kamatmaximumot ok a kezelési költségek, illetékek stb kerülő ösvényeivel haladták túl, úgy hogy 8% helyett 10 — 12% -ot szednek, holott ok fizetnek a betörőnek 3 — 5% -ot. A részvényeken alakult legtöbb részt zsidó kezek alatt álló takarékpénztárakon erőt vett a nyereszkesedés, a mely gonosz démon, mert, mint most a pozsonyi eset mutatja — egész a bűn ösvényébe csábítja a kapzsiságot. Hisszük, hogy a nyomban megindított vizsgálat után példásan megbüntetik a bűnösöket.

— **Tanügyi állapotunk.** Az Akadémiában érdekes felolvasás tartott hazánk népiskoláiról. E szerint iskolába járt 1869-ben 1,152 ezer 115 gyermek, tanította 17 ezer 792 tanító. Az 1884. évi kimutatás szerint hazánkban népiskolába jár: 1,800,000 gyermek: van iskola 16 ezer 205, tanító 23 ezer 158. A tanítók 85 százaléka okleveles. Zemplén megyében 17 tanító nem tud írni. (Borzasztó dolog a 19-ik században! Szerk.) Zala

Értesültem később róla, hogy papueskormány alatt áll, s a Szármay birtok pedig újra került.

Néhány év múlva utam Mátravölgyi Aladár szolgabíró székelyén vitt keresztül. Betekintek hozzá.

Mindjárt láttam, hányadán áll a dolog. Majd nem könybe lábadtak szemem. Az a sok adósság által egészen megingatott ingatlan nem sokáig győzheti e fényűzést. A kis Mátravölgyi csemeték mellett nevelődő Poroszországból és nevelő, kik alig bírnak az elkényeztetett gyermekekkel. Iszonyu zsváj, lárma.

Elésem jó az én „boldog“ barátom. Tiszta ősz ember Szemeim mereven függnek rajta.

— Hát te hogy tudtál így elválni? — kérdém

— Hagyd el, barátom. A családi gond, hivatalos bajok. Roppant sokba kerül az élet: éppen most fizetem ki a szakácsot, kertészt, szobaleányt, mindenkit. Nézd, üres a pénztárcám.

— Az baj! Hát nőd hol van? — kérdém tovább.

— Bent van a szalonban, szivarozik s regényt olvas.

— U . . . u . . . gy? — hebegém.

Pusztuló, bukófelben levő család. Szegény Aladár! Rövid ideig időzék, mert valami ürügy alatt eltávoztam. Fájtnézni cifra nyomorúságukat.

megyében 40, Zemplén m.-ben 30, Bihar- és Hunyad megyében 70 köz ég van, hol nincs iskola, hanem emberirtó szeszt azért mér ott a zsidó! Mint Trefort megjegyzi, a német és tót gyerekek jobban tanulnak, szorgalmasabbak, mint magyarok. A közoktatásügyi miniszter önelégülten veré meg mellét, mikor statisztikáját felolvasták, s azt mondta: Tanügyünk örvendetesen fejlődik, bár sem az állam, sem az egyház nem tehet annyit, mennyit a magyar kultúra megkíván. Népevelés, jöjjön el a te országod. Mult évben a budapesti egyetemen: 749 zsidó tanult, a műegyetemen pedig: 254 jordan embrenyuzó kapott mult tanévben tudományt, melyet csalásra használ fel. E gyönyörű mákvirág faj nem állít fel iskolákat, hanem madályként azokra támaszkodik, kiket nyuzni fog. Az ország minden részében gombamódra terjednek az oklevél nélküli jordan kölykök vezetése alatt álló zugiskolák, így Vörösmarton, Nyitrán, s s a kir. tanfelügyelők nyugodtan, lelkiismeretlenül pipáznak, alusznak sok megyében.

— „Aurora.“ Ily címmel akarnak a tövárosi és vidéki keresztény írók zsidómentes írói-, könyvkiadói-egyletet alapítani. Ugy a vezetők, mint a jelentkezett rendes és tiszteletbeli tagok ismert, jónévű keresztény írók, minden szakkból. Az alakuló közgyűlés e hó 17-én leend Budapesten, az „Irók és művészek“ hejységében. Üdvözöljük az ébredő magyar írókat.

— **Hírlapok statisztikája.** Magyarországon van 20 politikai napi, 31 hetilap, szépirodalpi 19, humoros lap 13, szaklap 97, vidéki lap 121. Magyarországon összesen 516 különféle lap jelenik meg. 22-vel több, mint a mult esztendőben. Az 1886-ik év elején megjelent 516 magyar hírlap és folyóirat, évi előfizetési ára 2446 forint 93 kr. Ennyibe kerülne az, ha minden magyar hírlapot jártni akarnánk! Ezenkívül megjelen idegen nyelvű lap és folyóirat: német 160, szláv 45, román 27, olasz 7, heber nyelven 1, francia nyelven 2, összesen 242, a magyarokkal együtt 758. E szerint 11 947 magyarul beszélő egyénre esik egy magyar hírlap: 11,237 németre egy német; 63,211 szlávra egy szláv és 6 037 román ajku egyénre egy román hírlap. Ez idő szerint tehát Magyarországon megjelen összesen 758 hírlap és folyóirat; ebből 17,111 főre esik egy. Ez a száraz adat. A magyar és más nyelvű lapok szerkesztői és kiadói 3/4 részben zsidók, jordan barátok, igazmondástól felők, kiket tollszedőkből tollforgatóvá lettek támogatnak.

Országgyűlés.

Nem hiába egyike a legfontosabbnak a közoktatási tärca, tárgyalása magas hullámokat vert; a közoktatási politikán kívül a szónokok a vallás szabadság, a nemzetiségek és a katolikus autonómia kérdéseivel foglalkoztak. Természetes tehát, ha az ellenzék kiváló tekintélyei legtöbbje nyilatkozott már az általános tárgyalásnál.

A sort Irányi Dániel kezdette meg, ismételvén évenként előadni szokott határozati javaslatát a vallás szabadságról. Elvileg elfogadta az egész ház, voltak azonban kik részint időszerűtlenség, részint veszedelmes következményei miatt ma elleneztek. Le is szavazta nagy többség. Ellene szavaztak a képviselőház zsidó tagjai, ezzel is erősítvén azon gyanút, hogy törvényeiknek sok mindent kell tartalmazni, a mi nem nyilvánosság elé való, a mit titkolni kell, vagy titkolni tanácsos.

A nemzetiségi kérdés feletti vitát, jobban mondva nyilatkozatokat Szabolcsevi és a szerb ajku képviselők idéttek elő első rendben ki-

Néhány év múlva sokat hallottam a szép Mátravölgyi nővérekről; a lapok „hymen“ rovatát azonban hiába fürkésztem, ok nem boldogitanak senkit szerelmükkel. Eteleka, az idősebb, anyja tulajdonait öröklé. Büszke, nem annyira szerelemre, mint kényelmes, fényűző életre vágyott. Irén pedig atya sajátját bírta. Belebolondult egy írónkba, kit atya elesapott. Az után busul mindig. Mindkettőnek sok kéréje volt, de mint Mátravölgyiné mondá:

— Az én leányom bizony nem fogja magát még szolgabíróhoz se lealacsonyítani.

Szegény kérők, kosarakkal távoznak. Egyik nap átfutván a lapokat, Mátravölgyi nevén akadt meg szemem. A keze alá bízott pénzek körül hiba van. A lap megjegyzi, hogy e hirt „fenntartással“ közli.

Pár nap múlva gyászlevelet kaptam. Két köny csillogott szememben, midőn elolvastam. Szegény Aladár, tudtam, hogy ez lesz a véged.

— „Rövid szenvedés után meghalt.“ Hogy hazudott az a fekete, gyász-szegélyű levél. Evek óta szenvedett szegény, magába fojtva bánatát. Családi bajok bántották, s az, hogy leányait nem adhatá férjhez, mert nem volt elég hozományuk, a mi főkérdés. A természet által adott szépségeik pedig elenyésztek. Kezdték már a Mátravölgyi leányokra a „vén“ jelzőt mondani.

A rossz nyelvek később arról is beszéltek, hogy Aladár sok pénzt sikkasztott el, mely keze alá volt bízva. Sajnáltam a támasznélküli maradt

nyilatkozatván, hogy összes fiai a hazának, s nyelvük bár szerb, a magyar állam iránt ep oly hü ragaszkodással viseltetnek, mint bármely magyar ember. A testvéri szózat élénk visszhangra talált, s úgy az ellenzéki szónokok, mint Tisza Kálmán miniszterelnök osztatlan tetszés között vették e nyilatkozatokat tudomásul, hogy azonban a jobb utra térés feletti öröm se lehessen zavartalan, arról gondoskodtak Gurbán és Babes román nyelvű képviselők, míg a szerbek feltétlenül a közhaza szeretetét hangoztatták s némely sérelmek orvoslását, mint a magyar haza polgárai sürgették, addig a román urak hazaszeretetüket feltételekhez kötik, magyar nemzetiséget emlegetnek, sőt még külön szervezett autonómiát is kívánnak. Felszólalásuk nem is maradt szó nélkül, Ugron Gábor, majd gróf Apponyi Albert és Szilágyi Dezső utasították rendre a börtükben megférni nem akaró oláhokat. Szilágyi nyilatkozatát a képviselőnek párt különbség nélkül oly helyeslése kísérte, hogy e nyilatkozatot bátran a magyar képviselőház nyilatkozatának tekinthetjük; miért is beszédének kivonatát, terünkhez mérten a következőkben adjuk:

A bevezetés után egyenesen áttér Babes képviselő beszédének azon részére, mely azt foglalja magában, hogy ha a horvát nemzet igényeinek kielégítésére Horvátország autonómiaja azon széles mérvet nyerte, mely 1868-ban meghatározva lön: miért ne lehetne a románok kívánságai kielégítése végett Erdélynek is autonómiát adni? Ez a román nemzetiség politikai alakulását jelentené Erdély elnevezés alatt. Ez a dolog természet szerint kellene, hogy jelentse egy új alkotmány alakulás kezdetét, mely következetesen folytatva oda vezetne, hogy a magyar állam egysege egy, a mint az meg van alkotva, a nemzetiségi törekvések nevében megbontassék és kisebb, nagyobb mérvű autonómikus alakulásokra feldaraboltassék. Ez oly irány, melyben mi soha találkozni nem fogunk, ez az az irány, melyet mi föltlenül és mindig és mindnyájan különbség nélkül kizártnak tekintünk, még pedig nem elbizakodottságból, nem gyűlöletből, hanem kizártnak tekintjük azért, mert nekünk az a meggyőződésünk, hogy ezen földön vagy egy magyar állam van, vagy egy egységes állam nem létezhetik. (Általános helyeslés.) s a melyet mi — és ez alatt nemcsak a magyar fajt értem, hanem ez országnak minden lakosát, ki a magyar államhoz ragaszkodik, (Általános helyeslés.) hogy ezredéves államunk összeségét, melyért anyni, de annyi vér folyt, melyhez a multban összes dicső emlékeit a jövőben összes reményeit fűzi a nemzet, egy ily vakmerő s ereményében nem is kétséges kísérlet kedvéért megbontani nem szándékozunk.

De — azt mondá — tisztán és határozottan. (Halljuk!) Államunknak, úgy a mint azt feladataira egyedül alkalmasnak tartjuk, az a természete, hogy a nemzetiségek külön politikai alakulása, azoknak oly szervezése, hogy jogaik ne egyetemes állampolgári jogok, hanem egy nemzetiségi szervezet külön jogai legyenek: velem meg nem egyeztethető. Akár úgy képzeljük azt, hogy külön territoriumon alakuljanak, akár territorium nélkül, mint külön politikai organizmus alkottassanak meg. (Általános helyeslés.) Ez politikai irányunk: a kik ezzel egyetértenek, azokkal összeolvadunk, közös polgári jogokban és kötelezettségekben, akarunk mindnyájunk javáért válllvetve működni: a kik ezzel ellentétben vannak, azokkal meg fogunk küzdeni (Általános elénk helyeslés.)

Babes képviselő ur azt mondotta, szeretné, hogy definiáljuk, miben áll a magyar állam.

családot, melyet a nyomor mellett a szegény is ért.

De Mátravölgyinét nem igen bántotta a bu. Egyszer csak elszökött leányai mellől. Megdöbentő öröké a hír. Hogy tehet ilyent egy anya? A kényelemhez szokott, ékszer, s kevés pénzzel bíró lányok felmentek a sok vén leánnyal bíró Budapestre. Ott reménykedtek férj után. Hogy a fővárosban laktak, azt csak akkor tudtam meg, midőn a lakás változtatás bajaival küzdödvén, egy jó levegővel bíró 4-ik emeletre költöztek. A sors összehozott velük . . . Igen sajnáltam őket. Irén és Eteleka a régi. Ez utóbbinál még most is megvolt a jó kedv.

— Hát a mama? — kérdém.

— Ő is itt van a fővárosban. Holnap lesz az esküvője.

— Mi . . . icsoda? — kérdém megdöbbenve.

— S kivel?

— Biz' ő hírlap utján jutott valami biztosítási hivatalnokhoz, kinek kevés óvadék kell, s azért elvette a mamát.

— Ugy! — kiáltám. Furcsak ez a sors. Férjet ad a mamának, s a lányai pártában maradnak.

Külömben jobb ez így nekik, jobb lassan elhervadva sirba jutni, mint egy oly férj mellett szenvedni, kit nem szeretnek, ki talán pénzükrét vette volna el őket.

En megmondom, hogy miben áll a magyar állam. A magyar állam abban áll, hogy a mi állami alakulás, tehát politikai alakulás, annak karaktere magyar, annak kormányzata magyar, törvényhozása magyar, bíraskodása magyar az állami funkciókat magyarul teljesítse. (Élénk helyeslés!) Minden egységes államnak van nemzeti jellege. Mi egységes állam vagyunk, eltekintve Horvát-Szlavonországhoz való viszonyunktól. Abban a körben, a miben egységes, ennek az államnak nemzeti jellege magyar. A magyar állam még abban is áll, hogy az állami nyelv magyar. Nincs egységes állam állami nyelv nélkül, az állam egyik fentartó ereje, egyik elengedhetlen feladata, hogy legyen egy nyelv, mely a közlekedésnek és forgalomnak nemcsak általánosan ismert nyelve de a melyen művelődési hivatását és feladatait kiválólag megoldja. És ez nálunk a magyar. (Élénk helyeslés.) És ezt ajánlom figyelmébe a képviselő uraknak, hogy nincs egységes állam Európában, a melyben nincs egy közös nyelv, a mely a művelődési feladatait kiválólag teljesíti; és az csak természetes, hogy Magyarországon a magyar nyelv az, melyben tulnyomólag és első sorban és épen a magyar állam népeinek minden különbözőség nélküli érdekében eme kötelezettséget teljesíti. Másodszor a magyar állam — ha még tudni akarja — az hogy a mellett, hogy mi az állami működés és kultúra elkerülhetetlen természete szerint kell magyar jellegűnek lenni, a magyar állam atributeihez tartozik az is, hogy a fajokra bár mily ajkuak legyenek, semmi kivételes jogot, semmi különbséget nem ismer. (Általános élénk helyeslés.)

De ha visszatetszésre találtak Gurban és Babes nyilatkozataik, a megdöbbenéssel határos volt a hatás, melyet Mocsáry Lajosnak az oláhoktól partoló nyilatkozata előidézett. Sietett is Irányi Dániel ezt a függetlenségi párt nevében visszautasítani.

A katolikus autonómia kérdését Latinovits Gábor képviselő vetette fel, ellenezve azt; ervei czáfolatára hol elegendő vállalkoztak, Ugron Gábor, Szilágyi Virgil gr. Apponyi Albert, Zimándy Ignác kimutatták hogy nemcsak akadály nincs az autonómikus törekvéseknek, sőt óhajtható és szükséges, hogy célt érjenek. Zimándy nyilatkozatára Rossival annyira felbuzdult, hogy oly kifejezésekre ragadtatta magát, melyek kath. papnak általában, különösen pedig paptarsa elleneben meg nem bocsáthatók. Nem is késett Szalay Imre, hogy a „marakodó“ képviselőt kellőleg megmosdassa.

A részletes tárgyalásnál alig van tétel, melyre egy vagy több szónok is meg ne tették volna észrevételeiket a mindenhez értő Hermann Ottó az egyetem rovatánál ismét elővette szokott fegyverét: a személyeskedést, mire Szilágyi Dezsőtől oly leczkét kapott, melyet — más ember — nem mostanában felejtene el. Néki persze e modor második természete, ez pedig az ő korában nem könnyen változik meg.

E tárgy egyes tetelei alkalmat nyújtottak a képviselő uraknak, hogy haza beszéljenek, a kormánypart nema tagjai egymás után szólaltak fel, kiki a maga városkájának kérvén valamit, egyik gimnáziumot, másik fiutanodát s így tovább, sürgették a tanító s tanárok fizetésének felemelését is; furcsa ez a hazabeszélés a kormányparti képviselő kiegyenesedik, dörög, pattog, ezt azután az újságok kiírják, a szegény választó otthon épül rajta, hogy lám a képviselője még is csak szíven hordja a vidék érdekét; persze, hogy marad azert minden a régiebe, hisz a lövöldözés csak vaktöltéssel történt puffogott, de nem talált. A kecske is jóllakott, a káposzta is megmaradt; a választók száján mézes madzagot húztak végig, de azert nem történt semmi.

Ez a csatározás, ez a valóságos Schein gefecht betöltötte az egész hetet. Most következik a honvédelmi miniszterium költségvetésének tárgyalása, mely alig fog két napnál többet igénybe venni, a tárgyalása mely alig fog két napnál többet igénybe venni, a tárgyalásokat az igazságügyi terczsa költségvetés zárja be, melynek tárgyalása élénknek ígérkezik.

Vidéki levél.

N.-Atád, 1886. febr. 8.

Hó és ismét hó. Erről aztán levelet írni bizony bajos, közlekedés nincs; a vidékről oly keveset tudunk meg akár Párisból. Járják ilyenkor az obligatus farkas mesék, találnak csiznákat, melyekből kiette az embert sat!; de, hogy valami vegrehajtó felet ettek volna meg a farkasok, azt még mesében sem hallani, nem emlegetik szívesen, nekogy a kertek alatt kullogjon. Vegrehajtó meg zsidó, úgy látszik a farkas előtt egyaránt izetlen, egyiket sem bántja, nem fahom a természettudomány, de lehet, hogy a ragadozók nem bántják egymást.

Újság vidékünkön, ha annak lehet nevezni, egy temetés meg egy bál, szomorúság és vigság egymás mellett, mint annyiszor az életben.

Mikeben elhalt gróf Somssich Imre, a nagy vagyonu, teljesen rendezett viszonyu, szerző nagy ur, hogy bevonuljon az egyenlőség azon csendes honába, hol nem az adókönyv után mérik az érdemet. Az elhunyt gróf, szerény, egyszerű háztartást vitt, de melyben szeretete a baráti kört, melyet nem a főúri családok, hanem a megyei élet korifeussai képeztek; de nem csak e téren különbözött ő az arisztokratia többségétől, ő attól eltérőleg minél inkább távozott a fiatalság meggondolatlan éveitől, annál inkább lett híve azon valódi szabadelvűségnek, mely nem engedte őt, dacára fényes címének, nagy vagyonának, elválni a néptől. Nagymérvű jótékonyága, tanusította mily meleg szív lakott az elhunytban a szegény iránt. Temetése, dacára a majd járhatlan utaknak imponans volt, és ha az uri osztályból többen hiányoztak is kiket bizonyára elháríthatlan akadályok tartóztattak, megadni a vég-tiszteletet annak, kit életében mindig vezérüknek emlegettek; a nép ezernyi tömegben jelent meg részvétet fejezve ki ez által a halál felett, mely pedig, annyira nézve közüle, az egyedüli vigság, örök megnyugvás az élet zaklatása után, végkielégítése azon számlának, mely ivadékról-ivadékra nőtt, melynek kiegyenlítésének előjelei még csak a távolban mutatkoznak; és talán boldogok, kik, akár van, akár követel al ivükön: azt meg nem érik.

A halottak nyugosznak, de az élők mulatnak, az egyik csak úgy felejteti a napi nyomorúságot mint a másik. Atádnak is volt bálja mult szombat, tudjuk hogy reggelig táncoltak, hogy valóban mulattak-e, azt nehéz megmondani akkor, mikor az egyik táncosné kedvét az rontja, hogy a másiknak ruhája szebb; a táncosok pedig a telekkönyvekben buvárkodnak. Kaposvárról voltak többen, hogy nem hiányoztak a különböző Hirschek sem, az természetes, mikor a környéken annyi a vadaskert.

A vadaskertről eszembe jut Lábod, erről meg az odaváló excellenciás, meglepéssel vette a kerület képviselőnk felszólalását a lábodidát illetőleg, csak kár volt, hogy felszólalását nem támogatta tüzetesebb adatokkal; olyan egyszerű újmutatást ilyen nagy ur semmibe se vesz, nagyon hangosan kell annak beszélni, ki azt akarja hogy excellenciás fülek is meg hallják. Hiába, mikor saját hasznukról van szó, sok nagy uron igen meglátszik, a zsidó rokonszeny; már nagyon sok dologra ők is azt mondják: was kauf ich mir da für — majd meg jön az, mikor megkapják erre is a feleletet.

X

KÖZGAZDASÁG.

A bortermelők.

Mindenki tudja mennyi az akadály melylyel Magyarországon a szőlős gazdáknak küzdeni kell; Szalay Imre orsz. képviselő az elvitázhatatlan érdem, hogy ez akadályok egyikének a boryártásnak napjai meg vagynak számlálva; tíz évi kitartó, erélyes, igyekezet s törekvés végre megtermette gyümölcsét, a képviselőház az ő indítványára határozatilag utasította a földművelés miniszteret, hogy a boryártás feltételeit eltöltés iránt törvényjavaslatot még ezen ülésszak alatt nyújtson be. Gr. Széchenyi nem volt barátja a boryártás eltöltésének, de alkotmányos érületének dicséretére legyen kiemelve, a képviselő ház határozatának immár egész lélekkel igyekezik megfelelni. Tanácskozást hívott össze, melynek eredménye az lett, hogy Szalay Imre elnökléte alatt albizottság küldetett ki, hogy a törvényjavaslat szövegezésé végett, ez albizottság tiszteben eljárjon s a következő javaslatot terjesztette be:

1. §. A gyártott műborok eladása és elárúsítása tiltott cselekményt képez.

2. § Gyártott műboroknak azok nevezetnek, melyek nem kizárólag szőlőnedvből, mustból tiszta cukor, vagy szesz hozzáadásával, vagy e nélkül, hanem vízből, sepréből, szeszből, borközből, borfestékből és többi bort alkotó anyagokból, vagy ezen elegynek természetes borral való keverésével állittatnak elő.

3. §. A műborok elárúsítója 1 évig terjedhető fogsággal és ezertől kétezer forintig terjedhető pénzbírsággal sújtatik, ismétlés esetében a büntetés kétszeresen alkalmazandó. A bírság kétharmada a feladót illeti.

3. §. A törvény végrehajtásával a földművelési-, ipar- és kereskedelmi miniszter bizatik meg.

A ki meggondolja azt, hogy a gyártott borok forgalomba hozatalának megállításával a természetes borok fogyasztása azonnal megkétszere-

ződik, az meg tudja ítélni Szalay munkájának üdvös eredményét is.

Mint ez általában akként szokott történni, ez eredmény a szőlőművelőket is új tevékenységre indította. Tekintélyos bortermelők, elükön gr. Andrássy Manóval elhatározták, hogy f. é. febr. hó 27-ikére Magyarország borászait kongressusra hívják össze, hol közös ügyeiket megbeszéljék, bajaik orvoslásának módzatait megjelöljék. Kívánatos, hogy e congressuson az ország minden vidéke minél számosabb résztvevők által képviselve legyen. Az előkészítő bizottság gondoskodott arról is, hogy a kongresszusra utazóknak engedményeket eszközöljön ki, s sikerült 50% árleengedést nyerni a vasutaktól. Kik e kedvezményt igénybe venni óhajtják, forduljanak Egyessy Géza urhoz az „Országgyűlési értesítő“ szerkesztője, s az előkészítő bizottság tagjához ki levélbeni megkeresésre készséggel küldi meg azonnal a szükséges igazolványt.

Budapesti tőzsde.

Érték-tőzsde.

— február 11-én.

A tőzsde minden politikai mozgalom dacára szilárd marad de el nem bizakodik; a miből látható, hogy a szédelő elemek kissé távol tartják magukat.

Lapunk zártakor jegyezték a következő árakat:

Magyar aranyjár. 4%	101.80
„ papíráradék	92.75
Osztrák hitelrészvény	298.—
Magyar hitelbank	303.—
Jelzálogbank	118.20
Magyar földhitelintézeti zálog levél 4 1/2 %	96.—
Osztrák-magyar bank zálog levél 4 1/2 %	102.25
Cs. kir. kör. arany	5.86
20 frankos arany	9.99
Német márka	61.80

Gabona-tőzsde

Lapunk zártakor jegyezték:

Buza, bányási	76—81 kg. 7.85—8.40
„ tiszavidéki	76—81 „ 7.85—8.40
„ pestvidéki	76—81 „ 7.90—8.45
„ fejérmegyei	76—81 „ 7.80—8.40
„ bácskai	76—81 „ 7.85—8.40
„ északmagyarországi	76—81 „ 7.45—8.—
rozsa	70—72 „ 6.25—6.40
árpa takarmány	60—63 „ 5.45—5.90
„ égetni való	62—64 „ 6.20—7.20
„ sörfőzdei	64—66 „ 7.40—9.—
zab	39—41 „ 6.35—6.65
tengeri új bányási	75 „ 5.80—5.85
„ másnemű	73 „ 5.60—5.70
köles	— „ 5.10—5.45
káposzta repcze	— kg. 10 1/2—11.—
repcze, új	— „ 10 1/2—11.—

Marhavásár.

Pozsony, február 8-án. Fölhajtattott összesen 1639 drb hizott marha, köztük 1354 drb magyar ökört, 17 drb tehenet, 5 bikát, 15 bivalyt; 218 drb német ökört, 18 tehenet, és 12 drb bikát. Árak jegyeztettek: magyar ökör 47—59 frt, német ökör 52—61 frt, legelő marhát 45—51 rt.

Sertés-üzlet.

Bécs, február 8-án. Fölhajtattott összesen 1919 darab marha, és pedig 768 magyar, 617 galíciai és 534 németet. A forgalom igen élénk volt, különösen elsőrendű árban. Árak: magyar hizó 45—59 frt, legelő fajta 57—60 frt galíciai 47—54 frt, német 48—61 frt.

Szerkesztői üzenetek.

Nyiregyházi elvtársainknak. Köszönetül a szives meghívást, ha sorát ejtethjük, mégis megvárunk.

D.-Földvár. Örömmel konstatáljuk a rokon érzelmi-ek napról napra mindinkább nyilvánuló ébredését és csoportosulását lapunk körül, bizony nagyon is itt az ideje, hogy teljesen felébredjünk, hogy összetartozandóságunknak tényekben is adjunk kifejezést.

Miháld. Kézhez jutott-e levelém?

Felelős szerkesztő SZALAY KÁROLY.